

“Cehennem Nişanı”nda beş sandaldık. Güzel bir ocak akşamı. Hava lodos. Denize kır-mızı rengin türlü sü yayılmış. Çok kayna-mış ihlamur rengindeki yayvan, geniş, ölü dalgalar. Sandallar ağır ağır sallanıyor, oltalar bekliyor, insanlar susuyor...

Otuz sekiz kulaç suyun altındaki derin sessizliğe, di-bindeki dallı budaklı kayaların arasında yedi rengin en koyusu girer mi şimdi? Sinağrit Baba döner mi evden? Pırl pırl, eleğimsağma rengi pullarıyla ağır ağır, muh-teşem, bir ilkçağ kralı gibi zengin, cömert, asil ve zalim mantosu ile dolaşır mı kim bilir? Altını, zümrütü, incisi, mercanı, sedefi lacivertliğin içinde yanıp yanıp sönen sarayını özlemiş acele mi ediyordur.

Sinağrit Baba ömründe konuşmamış, ömrü boyunca evlenmemiş, ömrü boyunca yalnız yaşamıştır. Onun ko-vuğundaki zümrüt pencereden ne facialar seyretmiştir Sinağrit Baba, ne oltalar koparmıştır.

Bu akşam kimin oltasını seç-meli de artık bitirmeli bu yorucu ömrü. Daha her yeri pırl pırl-ken, mantosu sırtında iken, da-ha eti mayoneze gelirken bitir-meli bu ömrü. Sonra hesapta bir gün pis bir “Vatos”un, bir sırtı renksiz, yapışkan ve parazitli bir

canavarın dişine bir tarafını kaptırmak var. İyisi mi muhteşem bir sofraya kurulmalı, bir zaferle dolu ömrün sonunu beyaz şarapla, suların üstündeki başka dünya-da yaşayan bir akıllı mahluka kendini teslim etmeli.

Sinağrit Baba oltalardan birini kokladı. Bu balıkçı Hristo’dur; kusurlu adam. Gözü açtır onun. İçinden pazarlıklıldır. Evet, fukaradır ama kibirli değildir. Si-nağrit Baba fukaralıkta gururu sever. Öteki oltaya geç-ti. Kokladı. Bu Balıkçı Hasan’dır. Geç. Cart curt etme-sine bakma! Korkaktır. Sinağrit Baba cesur insandan hoşlanır. Bir başka oltaya başvurdu. Balıkçı Yakup iyi-dir, hoştur, sevimlidir, edepsizdir, külhanidir. Ama kıs-kançtır. Kıskaçları sevmez Sinağrit Baba. Geç. Şu ol-ta, hasisin tuttuğu olta. Sinağrit Baba cömertten hoşla-nır. Ama bu oltaya bir baş vurmaya değer. Bir baş vur-du. Hasisin oltasının iğnesini dümdüz etti. Sinağrit Ba-ba iğneden kopardığı yarım kolyozu çiğnemedi yut-tu. Hasis oltasını hızla topladı.

“Vay anasını be Nikoli” dedi, “İğneyi dümdüz etti.”

Sait Faik Abasıyanık

Sinağrit Baba

Nikoli'nin oltasının yemini kuyruğuyla sarsmakta olan Sinağrit Baba, Nikoli'nin bir kusurunu arıyordu. Onda kusur mu yoktu. Evvela sarhoştı. Sonra ahlaksızdı, kendini düşündürdü ama cesurdu, cömertti, hiç kıskanç değildi. Fukara idi. Kibirli idi de. Sinağrit Baba kibirli fukarayı severdi ama Nikoli'nin kibirini beğenmiyordu. İnsanoğlunda o başka bir şey, gurura pek benzeyen şey, yerinde, vaktinde bir gurur, o da değil, insanoğlunun insanlığından, ta saçının dibinden, oltasının tutuşundan beliren, isteyerek olmayan, ama pek istemeyerek de gelmeyen bir gurur isterdi. Öyle bir elin oltasını düzleyemez, misinasını kesemez, bedenini firdöndüsünden alıp gidemezdi.

Beş sandalın beşini de kokladı, beğenmedi.

Sinağrit Baba kayasının kenarında durmuş, lacivert âlem içinde hafifçe yakamozlanan oltalarla, cıvalı zokalardan aydınlanan saray meydanını seyrediyordu. Oltalar gitgide çoğalıyordu. Sinağrit ve mercanlar şehrinin göbeğinde şimdi tatlı tatlı sallanan on beş tane fener vardı. Öteki kovuklardan mercan balıkları çıkıyor, fenerlerden birine hücum ediyor, budalaca yakalanıyorlardı. Gözleri büyümüş bir halde yukarıya çıkarlarken dönüp tekrar aşağıya kadar geliyor, yukarıki dünyayı görmeye bir türlü karar veremiyorlardı. Sinağrit Baba'ya büyüyen gözleriyle, "Bizi kurtar şu lanetlemeden" der gibi bakıyorlardı. Sinağrit Baba düşünüyordu. Gidip o yakamoz yapan ipe bir diş vurdu mu idi, tamamdı. Ama hiçbirini kurtarmıyor, hareket-siz duruyordu. Sinağrit Baba onları kurtarmanın bu kadar kolay olduğunu biliyordu ama bildiği bir şey daha vardı. O da ister su, ister kara, ister hava, ister boşluk, ister hayvan, ister nebat âleminde olsun bir kişinin aklı ile hiçbir şeyin halledilemeyeceğini bilmesidir. Ancak bütün balıklar oltaya tutulan hemcinslerini kurtarmanın tek çaresinin koşup o yakamoz yapan ipi koparmak olduğunu akıl ettikleri zaman bu hareketin bir neticesi ve faydası olabilirdi. Yoksa gidip Sinağrit Baba oltayı kesmiş, biraz sonra Sinağrit Baba tutulduğu zaman kim kesecek? Kim akıl edecek yakamozu dişlemeyi?..

O sırada büyük büyük ışıklar saçan bir olta aşağıya inmişti. Sinağrit Baba ümitle koştu. Bu oltayı da kokladı. Hiç tanıdığı birisi değildi. Yemi ağzına aldığı zaman bu olta sahibinin, tam aradığı adam olduğunu bir an sandı. Bu anda da yakalandı. Kepçeden sandala düştüğü zaman Sinağrit Baba büyük gözleriyle kendisini yakalayana sevinçle baktı. Sinağrit Baba etrafı kırmızı, içi aydınlık siyah gözleriyle

bir daha baktı. Birdenbire ürperdi. Hiddetinden ayaklarını yere vuran bir genç kız gibi sandalın döşemesini dövdü. Belki bizim bile bilemediğimiz bir işaret görmüştü kendisini tutan oltanın sahibinde: Bu adam şimdiye kadar hiç imtihan geçirmemişti. Ömrü boyunca, cesur, cömert. Sinağrit Baba'nın istediği şekilde mağrur yaşamıştı.

Ama Sinağrit Baba bu adamın ne korkunç bir ikiyüzlü köpek olduğunu bizim göremediğimiz bir yerinden anlayıvermişti. Bütün devirler ve seneler boyunca kendisini tutan oltanın sahibi ne cesaretini, ne cömertliğini, ne gururunu tecrübeye, bir imtihana tâbi tutturmamış, her devirde talihi yaver gitmiş birisi idi. Kimdi, ne idi? Sinağrit Baba da bilemezdi. Ama, belki de ölünceye kadar cömert, cesur, mağrur yaşayacak olan bu adamın şu ana kadar bir defa bile bir imtihana sokulmadığını anlamıştı. Belki de sonuna kadar bu imtihandan kurtulacaktı. Sinağrit Baba böylesine hiç rastlamamıştı. Ölmeden evvel adama bir daha baktı. Namuslu, cesur, cömert ölecek bu adamın hakikatte korkakların en korkağı, namussuzların en namussuzu olduğunu alnında okuyordu. Bu adam o kadar talihli idi ki daha, ikiyüzlülüğünü kendi kendine bile duyacak fırsat düşmemişti. Yoksa Sinağrit Baba yakalanır mıydı? Sinağrit Baba hırsından tekrar tepindi. Bağırarak ister gibi ağzını açtı. Kapadı. Sinağrit Baba son nefesini, böylece hiçbir insanlık imtihanı geçirmemişin sandalında pişman ve mağlup verdi. •

Bu hikaye herhangi bir dergide yayımlanmamış, yazar tarafından doğrudan kitaba alınmıştır.

Sait Faik Abasıyanık'ın Yapıtları

Öykü: "Semaver", "Sarnıç", "Şabmerdan", "Lüzumsuz Adam", "Mahalle Kahvesi", "Havada Bulut", "Kumpanya", "Havuz Başı", "Son Kuşlar", "Alemdağ'da Var Bir Yılan", "Az Şekerli". **Roman:** "Medar-Maişet Motoru" (2. baskısı "Birtakım İnsanlar" adıyla), "Kayıp Aranıyor". **Şiir:** "Şimdi Sevişme Vakti". **Röportaj-Öykü:** "Tüneldeki Çocuk", "Mahkeme Kapısı". **Öteki Yapıtları:** "Balıkçının Ölümü-Yaşasın Edebiyat", "Açık Hava Otel", "Müthiş Bir Tren", "Sevgiliye Mektup". **Çeviri:** "Georges Simenon'dan Yaşamak Hırsı".

